

tean, Frankfurt-eko Eskola, eta bereziki Marcuse, biziro ahalegindu dira, beren trintxera akorralatutik, ia bakarrik, ahal zuten moduan, teorikoki batik bat, teoria kritiko eta iraultzaile bezala gordetzen eta desarroilatzen, langile mogimendua, sortaldean nahiz sartaldean, indarra eta autonomia galduz zihoala, bagi eta motel, azkenean stalinismoak eta faxismoak zeharo itotzeko. Marxismoak, aldi honetan, bi ofizialtasun kontrarioran erdibiturik, izpiritu kritikoren espresio izateari utzi egin zion. Botere eta kontserbazio doktrina klasiko bat gehiago bihurtu zela. Marcuse-k, egoera sozial eta politikoa berrian, izpiritu iraultzailearen krisi orokorrean, marxismoaren funtzio gizarte-kritikoari bizirik iraunarazteko, Marx gaztearen izkribuetara errekorritu du («Marx gaztearen deskubrimendua», dogmatismo stalinistari buru egiteko), 30gn urteetan; esistentzialismoaz baliatu da («marxismo esistentzialista», ekonomizismo sobietarrari buru egiteko), Sartre baino lehenago; Freud-en aportazioak marxismoarekin lotzen ahalegindu da («freudo-marxismoa»), W. Reich-en modura. Marxismo bizi eta kritiko bat errepresentatuz beti ere. Bere garaian isilpean galdu zen lan guzi hori (Adorno, Horkheimer, W. Reich, W. Benjamin, Marcuse...), 30/40 urte geroago «deskubrituko» da... Fruituak 68ko maiatzean ikusiko bait ziren, mogimendu berria, Marcuse-k inspiratua hein batetan, erakunde «iraultzaile» ofizialei frontalki buruz-buru ager dadinean.

1930 eta 1970 artean beti bretxan, puntan, borrokatu denak, Marcuse-k, sistema bat ez digu utzi. Beharbada ez digu ezer utzi, libertate (intelektual) gehixeago baino. Izpiritu kritikoa, periodikoki ortodoxian eta eskola-dogmatismoan erortzen dena behin eta berriro, luzarago libertate bidetik ibiltzeko inkapaz balitz bezala (Kant ondoren eskola kantianoan, Hegel ondoren eskola hegelianoan, etab.), halako zulo batetik askatu eta berriro martxan ipini du: etorkizuna apuntatzen du, besterik ez. Zibilizazioa ohi deritzanak, «osotasun mutilatu» bat besterik ez duela adierazten, agertu digu: gizonari plazerra, gozotasuna, samurtasuna, debekatzen dizkion aingeru beltz suzko ezpataduna, paradisiko atea hersten. Marcuse, Prometeoren lekuan Narziso eta Orfeo ezarri dituen marxista bait da: plazerraren iraultzaren profeta. ■ *Joxe Azurmendi.*

Musika eta politika

Egunkarietan irakurtu ahal izan dugu: Khomeinik musika ez du askorik maite. Debekatu egin bide du musika, profanoa bederen, Rojas Marcos-ek erregalaturiko Carlos Cano-ren diskak salbu, agian. Iran-entzat arriskutsuegia da musika, nonbait. Inkisidore berri hau tradizio zahar bati lotzen zaio.

Musikak, doinuak, muntarik bazuela bagenekien, baina ez genuen uste hainbestekoa zenik. Harritzen gaituena, batez ere musikaren garrantzi politikoa hori da.

Gai honi buruz, bi aipamen itzuliko ditut. Hona lehendabizikoa:

«Herriaren opioa da musika. Burmuinak, hartara ohitzen denean, guti barru funtzionaketa normala galdu egiten du, elkorra bilakatzen da eta gizonak bere seriotasuna galdu egiten du. Ezgauza eta parasittoa bilakatzen da».

Hona bigarrena:

«Musika-mota berri baten sartzetik babestu beharra dago... Ezin daitezke musika-modu batzuk aldatu Estatuaren oinarritzko legeak itzulipurdikatu gabe».

Igarkizun bezala aurkeztu ditugu bi esaldiok. Zein da Khomeinirena? Eta zeinena da bestea?

Gehiago luzatu gabe, irakurle presatuarentzat, eman dezagun erantzuna.

Lehenengo esaldia, Khomeinirena da, bai. Eta bigarrena, Platonena, ez gehiago eta ez gutiago, Platon filosofo handiarena berarena, Errepublikaren IV liburuan agertzen dena.

Khomeini eta Platon elkarrekin? Nola eta zergatik? Biak utopistak direlako ote? ■ *Joanes Leckerika.*

CIEMENen IV. ihardunaldiak

Abuztuaren 16tik 23ra egin ditu CIEMENek (Gutxiengo Etniko eta Nazionalen aldeko Escarré Institutuak) bere urteroko Ihardunaldiak. Laugarren aldizkoak izan dira aurtengoak. Eta, orain artekoak bezala, Cuixà-n (Ipar Katalunian) ospatu dira.

Bestelako ekintza garrantzizkoak aurrera eramán izan ditu CIEMEN-ek: Gutxiengo Nazionalen Zinemaren astealdia (Val d'Aosta-n), Nazionalitateen kantaldia (Mallorca-n), Gutxiengo etnikoei buruzko Ihardunaldi italo-katalanak (Bartzelonan), etab. aipatzekoak dira aurten. Baina bereziki aipatzekoa da Firenze-n eratu duen Miro-ren erakustaldia: lau hilabetez iraun du; eta erakustaldiaren inguruan Kultura katalanaren beste hainbat arlo aurkeztu ahal izan dira: kanta, dantza, hitzaldiak, etab. Arrakasta handia izan du guzti honek Firenze-n. Nabarmentzekoak dira CIEMEN-ek ematen dituen argitalpenak ere: bereziki, CIEMEN izeneko aldizkaria (hiruhilabeteak) eta «Nationalia» liburu saila. Argitaratu berria du, hain zuzen ere, sail honen laugarren liburukia, ihazko udako Ihardunaldietako hitzaldiak biltzen dituena: «Zenbait Estatu ezberdineko Autonomi moduak». País Valencià, Catalunya Principat, Illes Balears, Euskadi, Friül, Wales, Wallonie, Jura, Iugoslaviako Errepublikak, Quebec: guzti hauek dute kapitulu bana. Katalana, gaztelania, ingelesa, italiera eta frantsesa erabili dira liburu honetan, hizkuntza bezala.